

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVIII (42)

Štev. (No.) 24

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

22 de junio — 22. junija 1989

Zgodovinsko pomembno obdobje

Zadnji teden smo skoro vsi prevzeti z dogodki, ki se dogajajo na Kitajskem, pa ne samo tam. Tudi na Poljskem so novice več kot zanimive, prav tako v Sovjetski zvezi. Trenutno bolj v ozadju, a tudi pomembni, so dogodki na Madžarskem in v Jugoslaviji. Vse te „socialistične“ družbe in dejanske komunistične diktature so v krizi, bankrotirane tako v političnem kot gospodarskem ter ideološkem, duševnem vidiku. Vsaka omenjenih držav, konkretnije njeno nedemokratsko izbrano vodstvo, išče izhod iz krize. In ga ne najde. In ga tudi ne bo. Kajti je edini izhod iz krize preosnova celotne družbeno-politične ureditve, tako da prevlada nad državnim aparatom samo ljudstvo preko demokratičnih ustanov in volitev z zakonito opozicijo. Tako daleč ni pripravljena iti nobena vladajoča komunistična partija.

Na Kitajskem je po pretresljivo dolgem odlašanju zmogala trda roka v osebi najmočnejšega voditelja, 84-letnega Denga Xiaopinga. Deng je zaslovel pred leti, ker je bil napravil konec Maovi dobi in pričel z obsežnimi gospodarskimi reformami in odpiranjem Kitajske zunanjemu svetu, predvsem razvitemu zahodnemu delu. Deng in ostalo kitajsko vodstvo pa je mislilo, da bo možno uspešno uresničiti gospodarske reforme brez političnih, brez torej bistvene demokratizacije. Dajte ljudem kruh pa bodo mirno prenašali totalitarizem. A ni šlo. Končno so Deng in drugi v najvišjem kitajskem vodstvu spoznali spričo obsežnih demonstracij študentov in tudi vedno več navadnih občanov, da se bližajo končni odločitvi „ali ali“ oziroma „kdo ko ga“. Ali se bo režim obdržal na oblasti ali bo razpadel. Deng in o srednje partijsko vodstvo se je odločilo za nadaljevanje režima — reforme, modernizacijo, ugled v svetu, vse je treba žrtvovati osnovnemu cilju, obstoju režima. Množično streljanje na neoborožene demonstrante in nedolžne občane v zadnjem tednu v Bejingju in drugod po Kitajski sledi osnovni partijski odločitvi, da mora za vsako ceno ostati na oblasti. In to je bilo tudi pričakovati. Še vedno nismo v zgodovini komunističnih držav po svetu zabeležili enega samega primera, ko bi tak režim mirno odstopil od oblasti. Ko gledamo na Slovenijo in Jugoslavijo, je pametno, da to razumemo in upoštevamo.

Na Poljskem so bile pretekli teden dokaj svobodne volitve, na katerih so na celi črti zmagali kandidati gibanja Solidarnosti. To sedaj zopet legalno gibanje kontrolira parlamentarni senat, čeprav je partija obdržala zaradi nedemokratskih pravil večino v spodnjem domu, Sejmu. Partijski predstavniki so že rekli, da izid volitev „priznavajo“ in so povabili Solidarnost k sodelovanju in celo h koalicijski vladi. Vodstvo Solidarnosti je bilo dovolj pametno, da je to past odklonilo. Partija že govori o „sodgovornosti“ Solidarnosti in opozicijskih gibanj za bodoči razvoj dogodkov na Poljskem. Vendar v Solidarnosti in drugih opozicijskih krogih dobro vedo, da volitvam navkljub še vedno ima zadnjo besedo partija. Policija in vojska sta še vedno v partijskih rokah. Volitve na Poljskem, legalizacija Solidarnosti in tudi katoliške Cerkve, to so res koraki naprej, a samo koraki. Kajti na Poljskem partija še ni prestopila svojega Rubikona. V opozicijskih krogih na Poljskem dobro vedo — ali bi morali vedeti — da jih čaka tkim „kitajski sindrom“, ako gre do predaleč prehitro, ako res skušajo ustanoviti resnično demokratičen sistem v državi, s tem pa strmoglaviti partijo.

V Sovjetski zvezi pa menda velika večina Sovjetov gleda zadnja dva

tedna televizijo, kajti le-ta neposredno prenaša debato na novem, za sovjetske razmere dokaj svobodno izvoljenem kongresu. Volitve so bile „svobodne“ tako, da so zmagali nekateri oporečniki, kot npr. fizik Andrej Saharov in bivši partijski veljak Boris Jelcin, demokratično usmerjeni in nacionalistični poslanci iz baltskih republik itd. Debata je bila velika bolj odprta, kot so v SZ mislili da bo, kaj šele na Zahodu. Nekateri poslanci so kritizirali po imenu ne samo Gorbačova, ampak več drugih vodilnih osebnosti. Gorbačov in njegovi kolegi na najvišjih mestih partije in države so poslušali očitke na njih račun glede sposobnosti, nedemokratskega obnašanja, načina osebnega življenja itd. Baltski poslanci so govorili o prisilni priključitvi njih republik Sovjetski zvezi, češ da sta Ribbentrop-Molotov pogodbo (dejansko Hitler-Stalin) podpisala dva velika kriminalca, poslanci iz Armenije in Gruzije na Kavkazu so tudi branili narodno samostojnost, in še in še. Ta teden je neki mladi poslanec kritiziral kontrolo Gorbačova nad kongresom, ko je protestiral, da je Gorbačov predlagal izvolitev partijskega šefa kazahstanske republike za načelnika komisije, ki bo preiskovala škandale, ne da bi bil dovolil kakšnega protikandidata. Predlagal je Jeljcina. Zadeva je bila rešena tako, da je bil izbrane Gorbačova Gennadij Kolbin res izvoljen. Jelcin pa je postal član komisije, to potem, ko je Jelcin iz govorniškega odra Kolbina pohvalil za res sposobnega za tako mesto. Drugi poslanec, bivši olimpijski športnik, je za poslušalce v dvorani, sovjetsko javnost in zunanji svet z neverjetno ostrimi besedami kritiziral tajno policijo kot državo v državi, ki mora priti pod javno kontrolo, kar je prisililo šefa KGB, da je s tem predlogom soglašal.

Tudi v Sovjetski zvezi je bilo v zadnjih letih več korakov naprej k vsaj demokratičnejši ureditvi. Vendar ima partija še vedno odločilno in konec koncev zadnjo besedo. Igrišče za politično delovanje je bilo v SZ razširjeno, kot je bilo nekaj časa na Kitajskem in na Poljskem, ter na Madžarskem in v Jugoslaviji. Imedi pa je treba do vsega tega sicer za demokratični svet dobrodošlega dogajanja in vrenja zadržano stališče. Nikjer še ni prišlo v komunističnem svetu do ustanovitve demokratične pravne države, ne na Kitajskem, ne v SZ, in ne v Jugoslaviji. Modreci, ki so brbljali po televiziji in v časopisju po pričetku demonstracij študentov na bejinskem trgu Tienamen, da je to gibanje „neustavljivo“, in kar govorijo mnogi o Sovjetski zvezi, Poljski, Jugoslaviji itd. itd., so vsaj že v kitajskem primeru morali svoje rožnate ocene preklicati. Po vsej verjetnosti res začasno, vendar bo tisto „začasno“ lahko dolgo, dolgo trajalo.

Rudolph M. Susel

Ameriška domovina, 9. junija

Mogoče ne veste, da...

— da je slavnih hrvaški kipar Antun Agustinčić, ki je dosegel največja priznanja pod Titovim režimom, prej delal skulpture hrvaškemu fašistu Anteju Paveliću...

— da bo v reviji 2000 izšel dvajset strani obsegač govora, ki ga je v letu 1946 imel Edvard Kocbek pred vrhom KP Slovenije, z vrsto hudih kritičnih stališč do režimske stvarnosti...

MLADIKA, Trst, št. 1

DR. PETER KLOPČIČ

Francoske ideje o revoluciji

Dne 18. januarja letos sta se na televiziji v Torontu pogovarjala Bernard-Henry Levy, princ francoskih filozofov, ter kanadski kritik Richard Gwyn.

Naj na kratko posnamem misli, ki sta jih omenjena podala na televizijskem ekranu.

Gwyn: V tem letu 1989 bo Francija praznovala 200-letnico francoske revolucije. Ta je imela tri gesla: svoboda, enakost, bratstvo. Ali so ta gesla še danes v veljavi?

Levy: Da, res bomo v letu 1989 praznovali francosko revolucijo, nisem pa prepričan, da je imela ta revolucija dejansko tudi omenjena gesla. Mogoče, a gotovo ne samo ta. Saj se je med francosko revolucijo dogdil genocid Vandeejev. To je bila doba krutega terorja. Pobili so na tisoče in tisoče ljudi in to na zelo organiziran način, ki spominja na moderne čase. Scenarij za procese v Moskvi v desetletju okoli leta 1930 je bil isti kot med francosko revolucijo.

Gwyn: Ideja revolucije je bila, da je potrebno pobiti veliko ljudi? Če hočete ocvreti jajca, jih moraš prej razbiti — je to tisto, kar hočete povedati?

Levy: Med francosko revolucijo je bila prvič izražena ideja, da je treba iztrebiti vse parazite in mikrobe, predno bomo začeli graditi božje kraljestvo na zemlji. Ta revolucija ni predstavljala svojih principov: svoboda, enakost, bratstvo — v taki meri, kakor se to zdi iz zgodovinske perspektive.

Gwyn: Svoboda, enakost, bratstvo so bili mišljeni za bodočnost, šele za pozneje, ko bo družba že ozdravljena?

Levy: Nekaj podobnega. Za nas Francoze je obstajal abstraktni koncept o človeku in da je za doseg tega upravičen umor nekaterih ljudi. To je bila zelo brutalna doba v francoski zgodovini. Tudi se danes v

Franciji veliko debatira o njej. Nekateri ljudje mislijo, da je bila ta doba zelo tragična v naši zgodovini. Jaz nisem tega mnenja, toda nimam tega obdobja za slavno.

Francosko revolucijo je treba ponovno premisliti in oceniti. Na žalost se mi zdi, da leto 1989 ni najbolj primerno za ta proces. Preveč bo proslav in komemoracij z vso svojo navlako; to pa ni najbolj primeren čas za globoko in nepristransko analizo.

Gwyn: Veliko knjig in študij omenja, da je bila vse 19. in 20. stoletje Francija razdeljena na desnico in levo. Ali ta delitev še vedno obstaja?

Levy: Da, ta delitev še vedno obstaja. Sedaj, ob 200-letnici revolucije, se ta delitev še stopnjuje. Francoska revolucija še ni končana. François Furet je napisal knjigo o francoski revoluciji in v njej izrazil željo, da se ta proces že enkrat zaključi s tem, da bi jo končno opisali z vso zgodovinsko objektivnostjo.

Furet ima prav, toda sedaj ni mogoče. Videli boste v tem letu 1989 obnove hladne civilne vojne v pomenu francoske revolucije. Bojim se, da bo letos še vedno nemogoče govoriti objektivno o tem dogodku.

Gwyn: Lani smo praznovali 20-letico študentske revolucije v Parizu. Ves zahodni svet je bil do neke mere soudeležen pri njej. Dogajanja v Parizu so segala v najhujši ekstrem. Kako gledate vi nazaj na to revolucijo? Je ta tudi del francoske politične zgodovine, in sicer moderne?

Levy: Ko gledam na dogodka pred dvajsetimi leti, se zavedam, da smo takrat pričakovali od njih, da bodo začetek nove dobe. Mislili smo, da smo na prelomnici časov. Dvajset let po teh dogodkih pa se sprašujem, ali ni bilo ravno nasprotno. Ni bilo jutro, ampak večer — konec neke dobe. A konec česa? To je bil konec

stare zgodovine, se pravi konec zgodovine revolucij: revolucij leta 1789 in v 19. stoletju. Nekaj je umrlo — preminulo — leta 1968. To ni bila doba, v kateri naj bi se rodilo nekaj novega, ampak čas, da nekaj umre.

Gwyn: Vi ste bili soudeleženi pri tej revoluciji?

Levy: Bil sem tedaj star 19 let in sem se pripravljaj, da vstopim v višjo šolo. Bil sem učenec Louisa Althusserja, ki je bil tedaj vodilni marksistični filozof. Takrat sem skupaj z njim upal v nov začetek. Toda kot sem dejal, je bila to zmotna presoja. Danes sem prepričan, da je bilo leta 1968 konec neke zgodovinske dobe, da je tedaj umrla želja po revoluciji. Mi Francozi smo bili prepričani, da je revolucija potrebna in zaželena, neglede na možnost njene izpeljave. To gledanje na revolucijo je bilo glavna razlika med francosko levo in desnico. Leta 1968 je bilo zadnjič v zgodovini, da je bilo veliko število ljudi prepričanih o potrebi in zaželenosti revolucije.

Gwyn: Zakaj ste vi in toliko drugih Francozov spremenili svoje mnenje?

Levy: Zaradi Kambodže. Da, prav zaradi nje. V začetku je bila Maova Kitajska model za naše revolucionarje, kasneje je pa to postala Kambodža. In zakaj Kambodža in Maova revolucija? Generacije mladih levicarjev so skozi 200 let pričakovale prave revolucije. Dejali so: Mi smo poizkusili z revolucijami v Franciji, Rusiji in Kubi, toda to niso bile prave revolucije. Prevzele so oblast, toda niso spremenile ljudske zavesti. Te revolucije so spremenile družbo, toda niso spremenile človeka in njegove mentalitete. Prvič v zgodovini so v Kambodži izvedli pravo, realno in globoko revolucijo.

Kaj so torej naredili v Kambodži Rdeči Khmeri? Spremenili so državo in družbo, celo njihov jezik. Kambodžijci so verjeli, kar smo tudi mi verjeli, da je moč družbe v strukturi jezika. Zato so spremenili jezik. Mislili so, kakor tudi mi, da se struktura družbene moči obnavlja preko spolnosti. Zato so spremenili spolne običaje. Mladim Kambodžijcem so zaukazali, kaj je pravo spolno razmerje, in jim prepovedali drugačnega. Kambodžijci so mislili, kakor tudi mi, da je človekov odnos do realnosti, življenja in dela izvor prave moči družbe. To so spremenili s tem, da so izpraznili mesta. Vsega tega so se naučili v Franciji od francoskih strukturalističnih filozofov in zagovornikov Freuda.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Demonstracije za Janšo v Torontu

Konec aprila se je pred ontarijskim parlamentom zbralo več kot tisoč Hrvatov, Slovencev in Albancev, ki so izrazili svoje ogorčenje nad zatiranjem demokratskih prizadevanj opozicijskega gibanja v Sloveniji. Od kanadske javnosti in kanadskih parlamentarcev so zahtevali, da vzamejo v zaščito ne samo preganjanje Janeza Janšo, ampak tudi slovensko demokratično gibanje, ki ga on simbolizira.

Glavni govornik je bil hrvaški disident in publicist Dobroslov Paraga.

Demonstranti so z aplavzom pozdravili poziv predsednika hrvaškega odbora za človekove pravice dr. Josipa Gamulina, naj v primeru a-retacije Parage po njegovi vrnitvi v domovino dan in noč protestirajo pred ontarijskim parlamentom.

SmR

FRANCOSKE IDEJE O REVOLUCIJI

(Nad s 1. str.)

Morda so imeli v teoriji prav. Zgradili so novo družbo. Nekateri francoski levičarji so jim ploskali. Jaz ne! Dejali so: To je prava revolucija. Ne samo zamenjava voditeljev kot pod Leninom. Videli bomo, kako bo delovala ta nova družba.

In videli smo kaj?

Ta revolucija je bila genocid, barbarstvo, kot ga še nismo videli, odkar je bil premagan Hitler. Pobili so polovico svojega prebivalstva. Kambodža je dokazala, da ko se doseže popolno revolucijo, se ta izkaže kot nezasišano barbarstvo.

Vseh 200 let so francoski levičarji mislili, da je revolucija nekaj velikega. Kambodža jih je naučila, da je popolna revolucija dejansko nekaj pošastnega in si je pošten človek ne sme želeli.

Kaj lahko dodamo mi, Slovenci, k temu pogovoru?

Pri tem se spominjam na Edvarda Kocbeka. On je bil tudi eden izmed učencev francoskih levičarjev. Zanimivo je, kaj pišejo o njem:

Mohorjeva družba je izdala v Sloveniji knjigo „Na pragu tretjega tisočletja“. V tej publikaciji je Tine Hribar napisal razpravo Duhovna prostost Slovencev. V njej analizi-

ra tudi Kocbekovo delovanje. Lojze Skok v reviji Naši razgledi, 8. julij 1988 poroča o Hribarjevi študiji

„Hribar analizira Kocbekov položaj in ravnanje, ko je kot krščanski socialist skušal zgraditi most med katolicizmom in komunizmom ter se kot personalist 'upiral tako cerkvenemu klerikalizmu kot partijskemu sektaštvu'. Sevé, Kocbek je nehoté 's svojo totalno in integralno Idejo o revoluciji prispeval k strahoviti radikalnosti revolucije na Slovenskem, s tem pa tudi k srditi nepopustljivosti državljanske vojne znotraj slovenskega naroda'. Zato tudi kasneje: 'ni mogel ničesar storiti proti temu, da ne bi Partija tudi še po prevzemu oblasti razpolagala z njegovo Idejo kot s svojo lastno platformo'. Te Hribarjeve ocene so vredne temeljitega razmisleka, saj so kot obtožbe hujše od tistih, ki jih je Kocbek izrekel partiji ali Cerkvi. Ta razmislek je toliko nujnejši, ker Hribar zaključuje, da je to bila, je in bo usoda vseh sopotnikov 'marksističnoleninističnih revolucionarjev, ker pač ne spregledajo... absurdnosti hipoteze o hkratnem soobstoju pravih metode in napačne teorije v marksizmu kot napotilu za osvobodilno akcijo'.

Kocbekova ideja o totalni in integralni revoluciji nas spominja na Khmer Rouge.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Osmega julija, dan pred narodnim praznikom (ko se spominjamo razglasjanja argentinske neodvisnosti), bo torej izvedena predaja oblasti. Organizirajo se slavnosti, razni tuji predsedniki in veljaki so že potrdili svojo prisotnost, domala je dopolnjena zasedba bodoče vlade... Vendar vse poteka v primerenem okvirju umirjenosti in skromnosti. Časi so taki in prva kar je šteti v dobro bodoči vladi, je prava tla okvir: primeren način, da se ne prične graditi na pesku lažne slave. Ni tu mesta za slavljenje, saj stojimo pred pričetkom težke borbe.

STO DNI

Stara napitnica izreka željo, da bi slavljenec živel „sto let“. Menemova gospodarska ekipa pa je pripravila načrt za „sto dni“, a od tega načrta je v veliki meri odvisno bodoče zdravje peronistične vlade. Ni težko preokovati, da če propade strategija bodoče vlade, bo tiho upanje, ki je zraslo v narodu, hitro onemelo, in Argentine se lahko polasti obup, ki mu ne bi bilo zdravila. Ob tem obupu bi vsi dosedanjí dosegi, ki jih je malo a imajo svojo vrednost, postali prazni, in težko je ugibati, kakšen bi bil v tem primeru izid, kam bi nas popeljala usoda.

V trenutku, ko pišemo te vrstice, podrobnosti gospodarskega načrta še niso jasne. Tudi pisec ni, in verjetno nikdar ne bo, ekonomski strokovnjak. Tudi je nejasnost, in celo protislovje (nasprotujoče si izjave), ena izmed lastnosti nove ekipe. Res je tudi, da je to edini način, da se ne ve, kaj bodo ukrenili, kajti s tem bi bilo zapravljenega precej učinka, ki ga pričakujejo.

Novemu ministru (Miguelu Roigu) je uspelo organizirati precej uspešno ekipo. Vsaj tako trdijo tisti, ki se spoznajo. Zanimiva je tudi napoved, da nimajo namena oklicati novih davkov (kjer ni, še Menem ne dobi), in da bodo strogo preuredili

notranje napetosti. Tudi če si čisto sam, te pomiri kratek vzdih: Naj se gre vse skupaj solit!

M. A.

državno strukturo, ne da bi s tem povzročili brezposelnost (pa trdijo, da ne bodo delali čudežev!). Napoveduje se tudi nova denarna valuta (en „federal“ proti enemu dolarju, bo to res? In koliko časa bo to držalo?)

BOIJE RAT NEGO PAKT?

A eden izmed temeljev gospodarskega načrta je sporazum med podjetniki in sindikalisti, kateremu bo botrovala vlada. To bo takomenovani „socialni pakt“, ali, po slovensko, družbeni sporazum. Kakšen bo? Tudi to še ni jasno. Jasno je le, da v sindikalnih vrstah ta pakt povzroča hude skrbi. Organizirajo ga na delavskem ministrstvu, kateremu bo načeloval sindikalist Triaca. On je vidna glava „skupine 15“. Skupina petnajstih je odcepek peronističnega sindikalizma, ki je v času notranje kampanje najbolj tesno stal za Menemom in ki sedaj zahteva svojo nagrado. Je to ista grupa, ki je z Alderetejem že imela v oblasti gospodarsko ministrstvo pod sedanjo radikalno vlado. Njih taktika je bila, in je še: ne boj, marveč sporazum s podjetniki. Ta skupina ni preveč priljubljena med delavstvom, vzbuja nezaupanje v sami stari sindikalni gardi (načeljuje ji kovinski vodja Lorenzo Miguel) in povzroča odpor pri vsem sindikalizmu, ki je vsaj nekoliko levo pobarvan.

A kar je najvažnejše: tej skupini nasproti stoji glavni tajnik CGT Saúl Ubaldini. Vsak socialni pakt pa je brez smisla, če ne vključuje vsaj najvidnejših sindikalnih predstavnikov. Ubaldini pa je že povedal, da če bo treba napovedati splošno stavko, jo bo napovedal, pa naj je na vladi Alfonsín ali Menem. Kdo se torej čudi, da je desni sindikalizem sprožil hudo kampanjo proti Ubaldini, levičarski ga brani, mnogi pa stoje ob strani, da bodo videli, kam se bo tehnična nagnila in potem stopili na stran zmagovalca.

Kaj pa Menem? Jasno je, da je njemu najmanj všeč ta položaj. Ve, da je tiha borba (ki lahko postane kaj glasna) bolj posledica osebnih nasprotij kot pa zadeva principov. Vendar ne more poseči vmes, ker bi tratil prepotrebne moči in tvegati

lastni ugled. Baje njemu samemu ni popolnoma po godu „skupina 15“, a skuša v delo pritegniti ene in druge. Vendar to lahko postane Ahilova peta nove vlade, ki potrebuje soglasja, dela in žrtve, ne pa notranjih bojov, ki lahko zanetijo nov socialni izbruh v trenutku, ko bo gospodarski položaj najslabši, kar jih poznamo.

Vmes je padla še zadeva paritetnih komisij. Potem, ko je sindikalizem dolgo let vodil boj, da jih je dosegel in so sedaj v polnem teku, je jasno, da njih obstoj ogroža izvedbo novega gospodarskega načrta. Ukiniti jih bi pomenilo spremeniti v sovražnike mnoge prijatelje. Omejiti jih? Kako? Tako gospodarski, kot delavski minister sta zadržala, da komisij ne bodo ukinitili. A nekaj bodo morali storiti na tem področju.

IN SE...

Da položaj ni lahek je dokaz tudi, da je Stalna komisija argentinskega škofovskega konferenca sklicala „izredno zasedanje“. Kaj takega se ni dogodilo v zadnjih šestih letih. Škofje hočejo s svoje strani doprinesiti delež za „narodno pomirjenje“ v trenutku, ko je na vseh koncih vidna nevarnost požara.

„Narodno pomirjenje“ pa si vsak razlaga po svoje. Tako je prav vojaško vprašanje eno težkih zadev, ki jo bo podedovala peronistična vlada od radikalov. Menem je imel upanje, da mu bo to zadevo rešil Alfonsín. Sedaj pa bo moral sam nositi vso težo odgovornosti. Vojska enostavno zahteva amnestijo in pomilostitev za že obsojene. Cena je izredna. A je cena za prepotrební mir in zaslobo oboroženih sil, ki jo peronistična vlada krvavo potrebuje. Kako se boriti na gospodarskem področju sredi vojaških nemirov? Zanimajo sicer, da ima Menem v preučevanju pomilostitev, a če pride čas, bo lahko odgovor drugočen.

Ko že govorimo o vojaštvu. Znani polkovnik Aldo Rico, znan izza vstaje „velikega tedna“ in Monte Caseros, je izjavil, da teži po tem, da bi postal argentinski predsednik. To seveda „po poti, ki jo predvideva ustava“. A dodal je še, da pot vodi danes skozi volilne skrinjice, „jutri bi morda drugače“. Kakšna bi bila ta možna „drugača pot“, ki naj jo določi ustava v bodočnosti, tega Rico ni razložil. Morda pa je prav on poklican, da izumi nov način demokracije — brez glasovanja.

Slovenščina - moj jezik

POJDI SE SOLIT!

Kadar nekaj nameravamo, premišljamo, kaj bi napravili ali če hočemo nekaj storiti — se vendar ni še nič premaknilo. Ko pa pokažemo resen namen in se dejanje začne uresničevati, izrazimo to premikanje s posebno obliko glagola; tej obliki rečemo **namenilnik**. Tako nam glagol predstavi dejanje, ki označi prehod od namena in odločitve do izpolnitve.

Ko se mi porodi misel na potrebo ali želja po nečem, rečem pri sebi: Moral bi pogledati. Kaj, če bi pogledal? Bi se dalo videti? Potem se odločim in pravim: Grem pogledat. Premaknem se v smeri izpolnitve namena.

Nesem prat.

Pošljem nekoga vprašat.

Silijo nas spat.

Priganja te delat.

Oblika te besede je precej podobna nedoločni obliki, a nikdar je ne smemo z njo zamenjati. Nedoločnik ne pove ničesar. Služi samo kot podlaga raznim oblikam. Ko mu odrežemo končnico ti, lahko na koren, ki je ostal, obesimo tisto končnico, ki nam izrazi misel.

Tu je treba razlikovati:

Hitim plavat — hitro grem v bazen z namenom, da bom plaval.

Hitim plavati — hitro plavam.

Namenilnik je ena najlepših oblik glagola. Z njim izražamo svoje najbolj dinamične trenutke, najbolj življenja polne premike, uresničevanje svojih pozitivnih želja. Če pa vse odpove, je odličen način olajšanja

Glasovi o socialdemokratih

Ustanovila se je „Socialdemokratska zveza“, ki hoče postati stranka. Kaj pojmujejo ustanovitelji pod izrazom „socialdemokracija“? Naš dopisnik Karl Cepl iz Nemčije meni, da je slovenska SD idejno drugačna od nemške Vprašanje pa je, če bo pod istim imenom in istim ideološkim izhodiščem, mogoče preprečiti, da ne bi mlada slovenska socialdemokracija zaplavala po nemškem vzoru v vode, ki si jih verjetno večina ustanoviteljev ne žele.

Primerjajmo, kaj pravijo dopisniki svetovnega tiska, ki pri vsem optimizmu pozablja, da pri vsem tem ne gre za stranko, ampak le za nekako gibanje v notranjosti Socialistične zveze. Kaj več v slovenskem političnem prostoru tudi ni dovoljeno.

Socialdemokrati tu in tam

Nemški socialdemokrati očitno danes nočejo prijateljstva s slovenskimi, saj se povabilu, priti k ustanovitvi slovenske socialdemokratske zveze v Ljubljani, niso odzvali. Oni se niti ne opravičujejo, enostavno nekako neolikano molče. Verjetno so si v besedi s slovenskimi komunisti in upajo skrivati, da se bo ZKS prelevila sama v socialdemokrate. Bog jih usliši!

Če pa bereš in analiziraš doslej še malo znan programski osnutek nemških socialdemokratov iz leta 1988, ti postane jasno, da zaenkrat slovenski in nemški socialdemokrati ne spadajo skupaj!

Oglejmo si nekaj izjav nemških socialdemokratov:

„18. Kapitalistični način proizvodnje omogoča — kljub pravni državi

in parlamentarizma — najprej odvisnost namesto svobode, izkoriščanje namesto enakosti in zaostroje razredna nasprotja namesto posestrinstva“ („posestrinstvo“: namesto bratstvo, vpliv feministk! Op. K. C.)

19. Zgodovina nas uči, da le pravek kapitalizma ne zadostuje. Nova družba in nov ekonomski red je potreben.

294. Tržni sistem gospodarstva ni v stanju oskrbeti človeka s socialnimi dobrinami.

346. Pri ekonomski demokraciji imajo družbeni cilji prednost pred prisilo privatnega gospodarstva s množenjem kapitala.

347. Ekološko in socialno gospodarjanje je dosegljivo samo tam, kjer ima demokratičen način odločanja prednost pred interesi dobičkarjev in gospodarsko močjo.“

Moč marksističnega gledanja je pač močno čutiti! Drugače pa je pri „naših“.

„Podpiramo odprto tržno gospodarstvo... podjetnik pa naj neovirano v okviru norm, ki veljajo v sodobnih tržnih gospodarstvih, razpolaga s preoblastili, ki so nujna za podjetniške funkcije.“

„Država naj... spodbuja podjetništvo...“

„Koncept integralnega samoupravljanja je treba nadomestiti s soodločanjem in opustiti koncept družbene lastnine.“

Že to lahko sklepamo, da nemški socialdemokrati de facto rinejo v socialistično družbo, dočim slovenski iz bridkih izkušenj vidijo v tržnem in privatnem podjetništvu pot k

boljšem življenju. Nemški SD sicer mnogo govore o „demokratizaciji“ podjetja, kar naj bi bil pogoj za politično demokracijo, vendar pomeni njihova „demokratizacija“ pot v podružbljanje gospodarstva, reci: podružbljanje in plansko, centralno ekonomijo. Tudi slovenski komunisti trajno govore o demokratizacijah, a premakne se nič.

Nemški SD se pomikajo nazaj v neomarksizem, dočim naši beže iz njega. Čudna so pota k blaginji delavskega razreda!

Zanimivo je, da se velik del SD čustveno bolj nagiba Sovjetski zvezi kot pa Združenim državam Amerike. Menda zato, ker ZSSR baje pokončuje privatnike, a Amerika jih ščiti in podpira.

Že samo ti citati iz novega programa SDZ-eja, vzbujajo upanje, da bodo naši socialdemokrati pametnejši, kot oni na severu.

Karl Cepl, Waiblingen

IZ ČASOPISJA

Carl Ströhm v Die Welt objavlja: Ko so na ustanovnem zboru prebrali pismo, katerega je poslal šef ljubljanske policije in v katerem le-ta poziva slovenske socialdemokrate, da se morajo vključiti v Socialistično zvezo, katero vodijo komunisti, sicer bodo oblasti prepovedale ta ustanovni shod, so v dvorani zagrmeli protestni klici. Socialdemokrati, ki so še pred kratkim zagotavljali, da pod nobenim pogojem ne bodo vstopili v to komunistično organizacijo, so našli rešitev, ki — po mnenju omenjenega časnikarja spominja na Kolumbovo jajce: vstopili bodo v Socialistično zvezo le, če bodo enakovredni partnerji komunistov. Slavko Sušec je trdil, da so to vključitev komunistične oblasti enostavno izsilile, France Tomšič pa je dejal,

da je komunistična policijska oblast igrala s hinavskimi kartami.

V nagovoru je Tomšič med drugim tudi dejal: „Naša socialdemokracija se priznava kot dedič teoretika Edvarda Bernsteina. Mi zagovarjamo evolucijo, svobodne volitve in državo z večstrankarskim sistemom. Hočemo slovensko identiteto, socialno pravico in osebno svobodo. Ne upoštevamo preveč dogmatičnega marksizma, saj se je sedemdesetletna marksistična gospodarska teorija v praksi izkazala kot največja napaka. Skupaj z ostalimi slovenskimi demokratičnimi organizacijami hočemo izdelati novo ustavo za Slovenijo, ki bo upoštevala pravice človeka ter demokracijo. Na teh osnovah bo tudi deloval bodoči svobodni slovenski parlament. Tudi povelj iz Beograda ne bomo več sprejemali. Vse tajne informativne službe bodo pod parlamentarnim nadzorstvom in v bodoče ne bo več možno odločati proti volji slovenskega ljudstva.“

Zanimivo je tudi bilo, da je med razgovorom neki mladi govornik pozdravil navzoče: „Namerno vas pozdravljam po stari slovenski tradiciji z besedami: Dame in gospodje!“

Drugi govorniki so zahtevali, da morajo dobiti vstop v Slovenijo vse knjige in revije, ki se tiskajo v inozemstvu in ki so dosedaj veljale kot „protikomunistična in sovražna propaganda“ emigrantov. Slovensko ljudstvo naj bi imelo vso pravico, da izve resnico o svoji nedavni zgodovini in tudi mnenje rojakov, ki živijo zunaj slovenskih mej.

Izredno važna pa je naslednja javna ugotovitev: „...niti ena komunistična partija na svetu ni zmogala na nobenih volitvah...“

Zelo zanimiv je dopis v Süddeutsche Zeitung, saj v njem prikaže te-

sne vezi in naklonjenost nemški socialdemokratski stranki, kar je lahko nevarno slovenski narodni politiki. Carl Buchalla pravi:

Ustanovitev socialdemokratske stranke v Sloveniji pomeni konec monopolne Zveze jugoslovanskih komunistov, ki je čez 40 let obvladovala Jugoslavijo. Značilno za to stranko je, da se orientira po zgledu nemške socialdemokratske stranke. Njen ustanovitelj ter vodja je 51-letni France Tomšič, ki je delal kot inženir v zapadnem Berlinu. Poročil se je z Nemko in njegov tast je socialdemokratski župan mesta v Porenju. Jože Pučnik, tudi vodilni član stranke, je bil kot „sovražnik države“ v ječi, sedaj pa je redni profesor sociologije na lüneburški univerzi. Mladi Erik Modic pa je pred kratkim končal študije fizike v Münchnu. Vsi govorijo dobro nemško. Strankin program je močno orientiran po godesberskem programu nemške socialdemokratske stranke.

Andres Braun: (istotam) strojni inženir France Tomšič zahteva proste, direktne in tajne volitve. Pri volitvah spomladi leta 1990 hoče, da novoustanovljena socialdemokratska stranka kandidira kot samostojna stranka. Če bi bila prepovedana, bodo socialdemokrati pozvali slovensko ljudstvo k masivnemu bojkotu volitev. Samozavest Tomšiča in ostalih vodij stranke lahko razumemo, če upoštevamo anketo, katero je pred kratkim izpeljal ljubljanski časopis „Mladina“. 35% vprašanih Slovencev se je izjavilo za socialdemokratsko alternativo, 25% za krščansko demokracijo, 19% za „zelene“, 9% za komuniste ter 7% liberalce. Erik Modic je mnenja, da velik del pristavev stranke celo upošteva možnost, da se bi Slovenija ločila od Jugoslavije, če svojih ciljev drugače ne bi mogla doseči.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENJ GRADEC — Lutkarji so imeli svoje devetnajsto srečanje. Odzvalo se je šest poklicnih in enajst amaterskih skupin, med njimi slovenski lutkarji iz Porabja in lutkarji iz Zrenjanina.

LJUBLJANA — Nova telefonska izdelka je Iskra Telematika hitro zaščitila v raznih državah, da jim ne bi kopirali modelov. Na razstavi industrijskega oblikovanja v Hannoveru sta telefonski aparat Eta 900 in telefonska govornica Jatena dobila priznanje za posebno uspešno oblikovanje. Iskra je imela slabe izkušnje s telefonsko linijo Eta 80, ki so jo konkurenti v svetu hitro posnemovali, pa Iskra ni mogla nič ukreniti, ker jih ni ustrezno pravno zaščitila.

LJUBLJANA — Predstavniki verskih skupnosti so se zbrali k pogovoru, ki ga je priredilo Društvo časnikařev Slovenije. Da so se odnosi med pravoslavnimi in katoličani poslabšali zaradi dogodkov na Kosovu, sta si bila edina dr. Tone Stres in paroh srbske pravoslavne Cerkve — seveda iz različnih vzrokov. Drugi so bili različnih misli o tem, da bi se kristjani politično organizirali, predstavnik muslimanov pa je smatral umestno, da bi imeli od osnovne šole do fakultet pouk o osnovah religij.

LJUBLJANA — Primerjanje med cenami avtomobilov in povprečnimi plačami (meseca februarja) je pokazalo, da bi morali v Sloveniji odsteti 26 mesečnih plač za nov Renault 4 (izdelan v IMV Novo mesto), 33 plač za Yugo 101 (iz Kragujevca) in dohodke 9 let za BMW 216 (uvoženega iz Nemčije).

KRANJSKA GORA — Kekec, junak Vandotovih povesti, je postal maskota Kranjske Gore. V lesu ga je izoblikoval arh. Marjan Platovšek. Da ne bi bil preveč sam, mu je dal za družbo še Mojeo in Bedanca. S Kekcem se bo sedaj predstavljala Kranjska Gora kot turistična točka v Sloveniji in v turističnih programih po svetu.

KRŠKO — Lahen potres so zaznali prebivalci krškega območja. Seizmograf v Ljubljani je pokazal jakost med 3. in 4. stopnjo Mercallijeve lestvice. Potres je povzročil le preplah med ljudmi.

AACHEN, ZRN — Na tekmovanju jazz-baletnih skupin — 36 skupin iz vse Evrope — sta se skupini ljub-

ljanskega plesnega kluba Kazina zelo dobro plasirali. V kategoriji deklic do 12 let so dosegle tretje mesto, v kategoriji od 12 do 15 let pa celo drugo mesto.

BOLOGNA, Italija — Na sejmju otroških knjig se je predstavilo tudi več slovenskih založb in tiskarn. Prvič so se predstavile samostojno od drugih jugoslovanskih založb Mladinska knjiga, Gorenjski tisk, Učna delavnica, Ljudska pravica, Borec in Državna založba Slovenije.

LJUBLJANA — Nova cerkev v Stožicah še nima prostora. Letos so našli možnost, da bi stala v konici med Titovo cesto in severno ljubljansko obvoznico, na terenu, ki je last kranjskega Merkurja. Proti koncu marca so se bili že zmenili s podjetjem, da naredijo kupnoprodajno pogodbo in tudi politične in upravne oblasti so vedele za namero. A nekaj ur pred podpisom pogodbe pride sporočilo, da je Merkur sklenil prodati zemljišče Beograjski banki. Torej bodo morali spet ves postopek začeti nanovo. Stožice imajo kakih 14.000 prebivalcev; ob nedeljah jih pride k maši kakih 600, ob praznikih pa čez 1.500, na voljo pa imajo le malo pokopališko kapelo.

SENOŽEČE — Triglav je ime projekta, ki ga Cimos uvaža v svojih tovarnah za izboljšanje proizvodnje in hitrejšo prilagajevanje novim tržnim zahtevam v svetavni avtomobilski industriji. To jim je pomagalo, da so vzdržali silno konkurenco in si zagotovili enakopraven položaj pri družbi PSA, ki izdeluje avtomobile Peugeot, Citroën in Talbot. Med uvedenimi novostmi je tudi ta, da norma nič več ne določa višine plačila, ker norma ni odraz vloženega dela, pač pa škoduje kvaliteti. Sedaj preizkušajo tri nove linije za proizvodnjo vztrajnikov motorja, izpušnih kolektorjev in kardanskih vilic.

UMRLI SO OD 22. do 29. aprila 1989:

LJUBLJANA — Branko Lillea, 92; Jožefa Perko roj. Koželj; Ivan Mihovec; Marija Remžar roj. Zrnc, 84; pred. dr. Ivan Vizovšek; Marija Bahovec roj. Jamnik; Jože Habič; Ana Bizjan roj. Krečič; Rudolf Hauschild; Pavla Malenšek, 78; Maks Grabnar; Marija Karc roj. Hvala; Janez Miklič, 78; Tončka Burkeljca roj. Trčević; Jože Gašperšič; Katarina Kastaneto; Tone Seško; Marija Čerpič, 84; Viktor Majerle; Ana Celar roj. Švigelj; Jože Habič; Stanka Kopitar roj. Kifnar, 84; Stanko Rosenwirth; Heda Pirc-Lipušček; Lado Lavrič; Sonja Mahnič roj. Jančič; Simon Jabus, 85; Ivana Mlakar roj. Alič; Jože Dolničar 83; Ančka Gorjup roj. Judež, 73; Marjan Sotlar; Mirjana

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti

Rojstvo: V družini Jožeta Radoša in Karmen roj. Pugalj se je 16. junija 1989 v Tartagalu rodil sin ki bo pri krstu dobil ime Kristijan Danijel. Čestitamo!

Smrt: V noči med 20. in 21. junijem je v Hurlinghamu umrl za posledicami možganske kapi akad. kipar France Ahčin. Naj počiva v miru!

Očetovski dan je sanhuška mladina pripravila tudi letošnje leto. Po slovenski maši so se očetje zbrali v Našem domu ter pri zajtrku ob pogrnjenih mizah prisostvovali programu. Po uvodnih besedah napovedovalke Danice Malovrh je mladinski zbor pod vodstvom Andreja Selana zapel dve pesmi praznovanju primerne, nato je mladenka Pavlina Zupanc v lepem nagovoru nanizala nekaj misli ob očetovskem dnevu... kratka beseda pa toliko pomeni, beseda polna življenja, darovanja, žrtve, odpovedi, skrbi in ljubezni posebnosti slovenskega očeta, hvaležni smo ti ko nas vzgajaš za življenje... in najboljša vzgoja je tvoje vzgledno življenje... naj te Bog ohranja zdravega, skrbnega in srečnega še mnogo let.

Nato je napovedovalka prebrala še nekaj pesmi; med navzočimi očeti so bile razdeljena darila, ki jih je mladina pripravila svojim očetom skupno z lepim šopkom. V veselem kramljanju je potekal zajtrk in v očeh vseh očetov se je videlo veselo presenečenje ob tako lepem spominskem dnevu.

— e —

Podboj roj. Jovanovič; Srečko Šoba; Marjan Jelničar.

RAZNI KRAJI — Franc Brajer, Vel. Bučna vas; Angela Podlogar roj. Indihar, Golo; Jože Friškovec, Mengeš; Marija Žagar roj. Vrhovšek, 96; Krko; Anton Križan, Gradec; Olga Brenčič, Trbovlje; Ernest Koželj, 60, Gabersko; Marija Rora roj. Čož, Višnja gora; Ivan Vidic, 53, Stopiče; Justina Ogbin, 84, Ločana; Jože Janež, Murska Sobota; Amalija Soba roj. Klemenc, 80, Kranj; Drago Ogorevc, 72, Zalec; Albin Pfajfar roj. Lotrič Selca; Janko Varšek Domžale; Angela Lagmeister, 89, Sostro; Franc Novak, Vel. Lašče; Valerija Požar roj. Črnec, 65, Piran; Vilko Majerhold, Rečica ob Savinji; Ana Mravljica, Bitnje; Martin Černuta, 61, Sežana; Rozalija Kemperle, 35, Zravnica pri Škofji Loki; Andrej Jalovec, Podboj; Olga Gračner roj. Juvan, 77, Maribor; Mirko Zupanc, 79, Šempeter v Savinski dolini; Ivana Levčič roj. Škrjanc (Štefanova mama), 90, Podgrad; Niko Žumer, 83, Zelezniki; Adolfa Požar, Dol. vreme.

društva Triglav bi radi pojasnili, da je nastalo z združitvijo treh slovenskih društev, katerih člani so bili predvsem primorski rojaki: slovensko podporno društvo Naš dom, slovensko kulturno društvo Ljudski order in slovensko-argentinsko društvo Zaria. Ta združitve je bila mogoča po sprejetju in podpisu osnovnega sporazuma, v katerem sta bila jasna in brez najmanjšega dvoma vidna narodna identiteta in trenutno državljanstvo Primorcev in drugih Slovencev v SFRJ; ne izključuje Slovencev z drugim državljanstvom niti drugih narodnosti, ki se postavljajo SFRJ.

Gospa predsednica bi radi odgovorili na nekatere trditve, ki po našem mnenju kažejo, da sploh ne pozna osnovnega sporazuma in pravil Triglava.

1. Majda Sosič pravi, da „razlike nastajajo že celo v Triglavu, saj so se ljudje začeli ločevati po narodnostih“. Jasno je, da gospa predsednica nima jasnih pojmov o pomenu besed narodnost in državljanstvo, kar je važno za Slovence na Primorskem in za društvo, ki mu predseduje. Treba je pojasniti, da to ni le postranska malenkost, ampak je način mišljenja in obnašanja, ki zato, ker je dosledno, še ni nujno pravo. Pri tem ne mislimo na to, da so predsednica in še nekatere člani odbora glasovali proti predlogu, da se argentinski, jugoslovanski in združni zastavi pridruži še slovenska kot potrditev naše narodnostne pripadnosti, in sicer tako v

MENDOZA

OBČNI ZBOR DRUŠTVA SLOVENCEV

Dne 28. maja se je vršil 40. redni društveni občni zbor. Za svojega leta — kar lep jubilej.

Po skupni maši so se člani ob 11 zbrali v enem izmed naših razredov v Domu, da poslušajo poročila posameznih odbornikov o izvršenem delu in si izvolijo nov odbor.

Občni zbor je vodil predsednik Maks Ovčjak. Društvo je imelo v zadnji poslovni dobi lepo število družabnih prireditvev, ki so povezovala našo skupnost. Bilo je pa seveda tudi kulturnih prireditvev, kakor tudi vsakoletnih običajnih proslav. Posebej moramo omeniti obisk iz Gorice, ko nas je 20. oktobra 1988 obiskal Vinko Levstik. Bil je to za nas izredno pomemben dogodek.

18. decembra 1988 je prišel k nam Lojze Rezelj. Njegov obisk je bil posvečen predstavitvi pesmarice raj. Marka Bajuka „Še bomo peli“, ki jo je izdala Slovenska kulturna akcija.

9. aprila 1989 pa nas je presenetil iz Nemčije duh. delegat dr. Janez Zdešar. Obisk je bil kulturno in družabno izredno zanimiv.

Na Hanželičovo Počitniško kolonijo je odšlo v tej dobi 17 naših otrok. 21. majnika smo opravili ob navzočnosti delegata dr. Alojzija Starca po dvodnevni duhovni obnovi vsakoletno romanje, letos v kapelo „Maria Auxiliadora“ v Rodeo del Medio.

27. maja pa nas je obiskalo Slovensko gledališče iz Buenos Airesa in nam vpriporilo z vsestranskim uspehom veseloigro „Figole-Fagole“.

Pri sledečih volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik, inž. Jože Šmon; 1. podpredsednik, Davorin Hirschegger; 2. podpredsednik, dr. Jure Bajuk; 1. tajnik, inž. agr. Janez Grintal; 2. tajnik, Ivan Bajuk; blagajničarka, Matilda Petrena; knjigovodja, Lado Šmon; knjižničarka, Darinka Žumer; kulturni referent, Miha Bajda; gospodarji: Pavle Bajda, Jaka Mlinar, Janko Štirn in Maks Ovčjak; odborniki: arh. Božidar Bajuk, Stane Grebenc, Miha Hirschegger in Janez Štirn; voditeljica šolskega tečaja, Lenčka Božnar; nadzorni odbor: Marko Milač, Peter Slovša in Jože Kralj; razsodišče, Ernest Hirschegger in Mirko Šmon.

Članarina je določena za 4 mesece — do 1. julija — po A 100; kasneje pa odbor lahko po razmerah in po svoji razsodnosti znesek poviša. Upokojenci in člani brez red-

predsednikovi pisarni kot na vseh prireditvah v društvu. Majda Sosič je torej glasovala proti temu, da se jasno izobesi slovenska zastava, ki jo je kot darilo našemu društvu iz Ljubljane prinesel njen sin Diego Gómez, štipendist Slovenske izseljenške matice. Sklepe in ocene prepuščamo bralcem.

2. Predsednica nadalje pravi, da smo lahko prijatelji na cesti, v društvih pa se sploh ne pogledamo. Zelo zanimivo je analizirati take misli in o njih razmišljati; to je napadna pot in ne pot, po kateri hodi današnji svet. Hkrati nam je žal zaradi diskriminacije, do katere prihaja, zdaj ko se dejansko skuša zblizati vse ljudi dobre volje, še zlasti pa tiste, ki izhajajo iz istih korenin in jih ne omejujejo različne politične ideje. Če je to mišljenje, ki bo vodilo usodo kluba Triglav, mu napovedujemo nejasno prihodnost in, kar je še huje, to je gotovo kršitev duha društvenih pravil.

3. Tretja stvar v intervjuju, ki se nam jo zdi vredno poudariti, je trditev, da „smo vendar vsi iz Jugoslavije“. Nihče od nas, ki vemo, kako je sestavljena SFRJ Jugoslavija, ne dvomi, da je Slovenija ena od šestih republik, ki jo sestavljajo. Gospa predsednica ne sme pozabiti oz. se mora pozanimati, če tega ne ve, da ima vsak narod lastno in neuničljivo identiteto, ki se je izkristalizirala v lastni kulturi in jeziku, z eno besedo, v lastnih koreninah. Zato si moramo vsi izseljenci, sinovi in vnuki ustanovitelji raznih dru-

nih dohodkov plačujejo polovično članarino. Posmrtnina znaša 2.500 avstralov.

Pri slučajnostih je bilo priporočeno, da naj bi ponovno poskusili s srednješolskim tečajem; dalje še, da bi poživili gledališko dejavnost; povabili bi nove člane v pevski zbor in končno naj si vsi člani prizadevajo, da pristopijo v Društvo tudi naši mlajši.

Bb.

SLOVENSKA PRISTAVA

OBČNI ZBOR

V nedeljo, 11. junija je Društvo Slovenska pristava imelo svoj 23. redni letni občni zbor ob zelo lepi udeležbi članstva. Po poročilih odbornikov in referentov o izvršenem delu v pretekli poslovni dobi so bile volitve, pri katerih je bil izvoljen nov upravni odbor s predsednikom **Janezom Jelencem** na čelu. V odbor so bili izvoljeni še (po abecednem vrstnem redu) Miha Gaser, Polde Golob st., inž. Andrej Grohar, Rudi Gričar, France Jerovšek, Kazimir Keber, inž. Marko Keš, Frenk Klemenčič, arh. Ivan Kogovšek, Ludvik Kopač, Žiga Krištof, Martin Križ, Vinko Lazar, Dominik Oblak, France Rant, lic. Tomaž Rant, dr. Julij Savelli, ga. Anica Zarnik in Miha Zarnik. Ta močno pomlajeni odbor se bo konstituiral na prvi svoji seji. V nadzorstvo pa sta bila izvoljena Nande Češarek in France Pernisek.

Po volitvah je bilo v razgovorih sprejetih nekaj sklepov za bodoče delo, med njimi tudi potrebno zvišanje članarine.

FRANCE PERNISEK — ČASTNI ČLAN PRISTAVE

Med predlogi zgoraj omenjenega občnega zbora je prejšnji predsednik dr. Julij Savelli omenjal zasluge F. Perniške vse od ustanovitve Društva, katerega prvi predsednik je bil, to funkcijo vršil 10 let, vsa ostala leta pa vestno opravljal tajniške posle, vodil Pristavsko kroniko ter vedno in povsod bil v pomoč društvu ne le kot odbornik ampak mnogokrat kot navaden delavec-težak. Upoštevač vse njegovo delo je zato predlagal zbrani skupščini, da Franceta Perniške izvoli za častnega člana. Predlog je bil z velikim odobravanjem sprejet. Vidno ganjen se je slavljenelec z lepimi besedami zahvalil za priznanje in obljubil, da bo e naprej, dokler mu bo Bog dal, delal za Pristavo z isto ljubeznijo in vnemo kot doslej.

štev, iz katerih je zrasel Triglav, brez prestanka prizadevati, da se ohranjajo slovenski jezik, kultura in tradicije, brez osovraženih diskriminacij političnega strankarstva ali ver. In da se ceni človek po tem, kar je, po moralnih in duhovnih lastnostih. Tako se bomo mi in tisti, ki nas bodo nasledili, skromno zahvalili za delo naših prednikov, ki so z vso ljubeznijo postavili društva, iz katerih je vzklil Triglav, in izkazali priznanje dragi Argentini, ki jih je sprejela in kjer smo se rodili mi.

Kar zadeva časnikařjevo ugotovitev, „da bi slovenski umetniki nastopili v domovih politične emigracije, kot kaže, še ni prišel čas“, se prav tako ne strinjamo z odgovorom predsednice. Če v reviji Nedelja, ki izhaja v Celovcu na Koroškem, bemo pogovor z Andrejem Rotom, predsednikom Slovenske kulturne akcije (januarja 1989), se lahko pričamo, da neko do govori resnice. Dobro vemo, da je v nekaterih domovih novih Slovencev spodletel nastop Ribniškega okteta in da se prav ga. Sosič ni udeležila druge organizacijske seje, na kateri je bil med drugim govor prav o gornjem problemu v soglasju s poslanštvom SFRJ. Omenjena dejstva kažejo, da je morebiti le prišel čas, ko bi se lahko lotili iskanja, da bi potomci obeh emigracij začeli novo etapo v medsebojnih odnosih, ki bi temeljila na kulturnih izmenjavah.

G. Sosič pravi še, da smo se, ko se je rodil Triglav, vsi strinjali z (Nadaljevanje na 4. str.)

Kdor ne ve, kdo je, ni nihče

PISMA BRALCEV

DELO, 27. maja 1989

Radi bi dali nekaj pripomb k pogovoru s predsednico društva Triglav v Buenos Airesu (Argentina) gospo Majdo Sosič, ki ga je objavilo Delo.

Če je hotela s svojimi izjavami označiti diasporo, ki so jo morali Slovenci in posebno Primorci kot ljudstvo in narod prenašati zaradi političnih in ekonomskih pritiskov vsakokratnih zavojevalec v tisoč letih svoje zgodovine, priznavamo resničnost teh besed, kajti s seboj so prenašali kakor veter semena svoje kulture, jezika, navad, svoje zgodovine, skratka, svoje identitete, ki je vzklila v plodni zemlji po vsem svetu.

V tujni so ostali zvesti svoji tradiciji, bili so sprejeti s spoštovanjem in priznanjem svojih vrlin in brez razlikovanja zaradi političnih idej. Potomci Slovencev nikoli niso zatajili svoje narodnosti, prav narobe — čutili so se dediče slavne zgodovine, ki se je spominjajo in bogatijo svoje znanje o prednikih, ki so ustvarjali slovensko narodnost. Delovanje naših pesnikov, literatov in drugih izobražencev nam daje dovolj razlogov, da smo lahko ponosni na veličino svoje narodnosti.

Odveč je omenjati, da je bila zlasti Primorska nenehno izpostavljena

poskusom vsakokratnih oblastnikov, da bi odpravili slovenski jezik in potem popolnoma uničili slovensko kulturo in zgodovino. Vse to se jim, kot kaže, ni posrečilo, kajti politične meje, ki so bile določene zaradi vojn v tem stoletju, niso bile ovire za etnično razsežnost. To pomeni, da so Primorci ostali trdni kot kamen v svoji domovini, da so prenesli vse vrste poskusov asimilacije in vztrajali v času in kraju, zakoreninjeni kot lipa.

Izseljenci tega majhnega naroda Slovencev s Primorske so v Argentini z žrtvami in ljubeznijo do rodne dežele, s poznavanjem svojega izvora in s tem svojih korenin pripomogli k ohranitvi zavesti svoje narodnosti. Vse to pa je bilo mogoče le z ustanavljanjem raznih družabnih, kulturnih in športnih organizacij, ki so nastale s prvimi izseljenci, ko so ti prišli v Argentino; to je znač, da ni resnična obtožba zaradi pomanjkanja identitete, ki se — kot mislimo — morda nanaša na spremembo državljanstva, kar so tedaj morali storiti, kot tudi že prej v francoski državi, ilirskih provincah, avstroogrskem imperiju ali italijanski kraljevini.

Primorci niso nikoli dvomili o svoji narodnosti, razen maloštevilnih, ki so — kot povsod po svetu — zatajili svojo mater.

Glede izvora, sestave in identitete

